

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fieea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.
Tot ce privesce fieea,
să se adreseze la Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 1 Iunie 1901.

Numérul 22.

Momente înălțătoare.

(e) Mâne serbeză biserica noastră mângăitorea sərbătore a *Pogorîrii Spiritului Sfint*.

Este ziua aniversară a aceluï moment din istoria răsucupărării némului omenesc, când s'a împlinit promisiunea Mântuitorului, de a trimite Învețaceilor săi apostoli un Mângăitor, după ce îi părăsise de pe pământ, înălțându-se la ceriuri.

Este ziua, în care Spiritul Sfint în forma limbilor de foc s'a pogorit din Ceriuri asupra Apostolilor, dându-le lor toate darurile de lipsă pentru a întemeia biserica mântuirii lui Christos, după cuvintele testamentare ale Domnului: Mergeți în totă lumea și propovăduiți Evangelia la totă făptura.

Este ziua aceea mare — nouă, ca și tuturor poporêlor asuprite de două ori sfinta. — în care Dumnezeu a consfințit dreptul limbilor naționale, după cum ne spune Scriptura, în faptele Apostolilor, că „*au început a vorbi într'alte limbi, după cum le da lor Spiritul a grăii*“ (Fapt. Ap. 2. 4.)

Este ziua sfintă a darurilor Spiritului sfint, daruri cari se dau tot sufletului creștinesc, care le cere cu credință, speranță și iubire.

Așteptăm cu multă mulțumire sufletescă sərbătoreă acésta a mângăierii, pentru că acum, mai mult ca ori când, pregătite sint sufletele noastre pentru harurile ceresci.

A fost fericită idea de a face tocmai în zilele acestei săptămâni procesiunile pentru căștigarea indulgențelor plene, concesse de Sfinția Sa Papa în anul acesta iubilar pentru întregă lumea catolică.

Ele au fost tot o dată și o vrednică pregătire, cu deosebire a tinerimii noastre, pentru marea sərbătore a Spiritului Sfint.

Înălțătoare și pëtrunșetóre momente au fost pentru noi toți procesiunile, pe cari le-a făcut în tot decursul săptămânii acesteia tinerimea de la toate școlele noastre din Blaș, pe cum peste tot faptul, că mulți, foarte mulți credincioși ai bisericii noastre s'au nisuit a se învrednici și a se împărtași de indulgențele anului sfint.

Adevărat e. că pe la noi sint lucruri nouă acestea, și e trist, că și acum

mai sint nouă, dar *inoiri* nu sint după cum pôte i-s'ar păré cuiva. Ele cel mult pot să *inoiască* spiritul nostru public, atmosfera noastră morală, după cuvîntul psalmistului: „*spirit drept inoiesce* întru cele din lăuntru ale mele“. Dar despre o *inoire* a disciplinei noastre bisericesci, despre o *inoire* a obiceiurilor străbune în paguba bisericii noastre, nici vorbă nu pôte fi. Har Domnului, că și în cadrul obiceiurilor și riturilor bisericii orientale se pôte omul ruga zicînd de atâtea ori „*Tatăl nostru*“ și „*Născătoreă*“ — „*pentru înălțarea bisericii, pentru stîrpirea eresilor, pentru concordia Domnitorilor și pentru mântuirea poporului creștinesc*“ — după cum prescrie scrisorea apostolică a Papei Leo al XIII-lea.

Din partea acésta pot fi linisciți toți acei buni Români și bravi creștini, cari cu ochi de Argus veghiază asupra întregității caracterului oriental al bisericii noastre unite cu Roma.

Din alt punct de vedere înse cine ar puté ignora marele element înălțător și moralisător, ce-l cuprind aceste frumoșe procesiuni pentru indulgențe. Întru adevăr, câte suflete s'au preocupat în aceste zile de datorințele sale creștinesci, câte suflete s'au pëtruns de pocăință, și s'au scaldat în apele sacramentale, curățindu-se de intinaciunea păcatelor și înflăcărându-se, fie și pe un moment măcar, de dragostea cea curată cătră Dumnezeu.

Dacă stările sufletesci s'ar puté traduce în afară prin vediri materiale, și dacă Tërnavele ar fi ape cristaline, și toate sufletele câte s'au curățit în aceste zile, s'ar fi spălat în undele lor de uriciunea păcatelor: ele ar fi devenit de sigur mai tulbure de cum sint de comun după ploï torențiale. În schimb înse, dacă curățenia sufletescă ar avé efectul chemic de a limpedi apele murdare, apoi de sigur, că Tërnavele ar deveni mai curate de cât părăuașul isvoritor din munte, în care veđi păstravii notând, în momentul ce li-s'ar puté aplica curățenia sufletescă — fie și trecetóre — a atâtor inimi tinere, cari s'au purificat în aceste zile.

Și câte jertfe, câte abnegațiuni, câte oboseli, câte rugări ferbinți de la inimă isvorite, câte acte bune s'au adunat, ca într'o comoră spirituală, în zilele acestea! Și pentru toate acestea Dumnezeu să nu deie în schimb un *plus*

din comóra, nesăcată a harurilor sale, pentru noi, ómenii, destinate? Cine ar cuteza, să susțină acésta fără blasfemie?

Mai este inse un moment, de altă ordine, care s'a stabilit prin procesiunile acestea.

Momentul sublim al catolicității, al universalității, care ridică pe om, ca om, și îl înalță la conceptul mare și măreț al *omenimii*.

Să scii tu, prunc de Român, că în acest moment, în care tu vizitezi bisericile modeste din Blaș, acest mic focal din Ardeal, în același moment, fac același lucru mii și mii de ómeni creștini, în toate părțile pământului, de la răsărit până la sfîrșitul apusului, și de la miază-nopte până la sfîrșit de miază-zi; să scii tu, că te întâlnești în gând și în sentiment, cu atâtea mii și mii de mii de ómeni, cari în același timp vizitează în procesiuni, pôte mult mai selemne, biserici pôte mult mai grandioșe și mai prețioșe, dar se rógă și ei — în fel de fel de limbi — cătră același Dumnezeu și pentru același lucru: înălțarea bisericii și mântuirea poporului creștinesc — o, acésta e ceva ce te înalță, te nobiliteză și te mângăie.

Și acest miracol, acésta minunată privelesce, acésta armonisare a sufletelor de pe întreg rotogolul pământului, prin mijloce și forme așa variate, se face la un singur signal părințesc, dat din Roma, din urbea eternă, care — între alte multe momente ale sale — mai este și leagănul poporului românesc.

Pare că întreg neamul omenesc cântă într'un măreț și aprópe nemărginit cor un imn simplu dar sublim cătră Tatăl său ceresc, acum în momentul începerii unui nou secol. Ce act sublim de religiune; ce act înălțător de suflet!

Pare că pământul întreg se preface într'o biserica largă și deschisă. Altarul acestei *biserici* e Roma. Preotul ei e pontificele roman. Toți cei din Biserică cântă rugăciuni publice cătră Dumnezeu, creatura preamărind pe Creatorul său. Și noi, modeștii Români, sintem și noi între cei ce cântă în acest cor, și se rógă cu acésta lume rugătore. Și o facem tocmai acum, când trecem pragul unui nou secol al *mântuirii*, unui nou secol al *unirii*!

Etă ce va să zică sublimitatea religiunei, sublimitatea catolicismului, sublimitatea unirii Românilor cu Roma!

Ajutorul de stat în diecesa de Gherla.

— Un distins preot din diecesa de Gherla ne avisază, că și acolo împărțirea ajutorului din partea statului, s'a făcut așa de injust, ca la noi. O mulțime de preoți din această diecesă nu au fost împărțiți cu nici un cruceriu de domnul ministru, pe când pe alții i-a împărțit cu sume considerabile de la 250—500 floreni. E drept, că a dat unora și suma de batjocură de 30 fl. bag-sama după proporția, cum s'au scint recomanda în grația micelor pașale. „Primirea ajutorului de stat în ast fel de condițiuni, constituie pentru biserica noastră cel mai mare pericol, pericolul de demoralizare al clerului. Căci 500—600 fl. nu aduce o parochia de clasa primă din părțile noastre într'un an. Și să-i capeti așa pe ușor, e lucru ispititor.“

Insistând apoi asupra ispitei acestora, și asupra altor presiuni de tot soiul, ce se fac asupra preoților, spune, că chiar și aceia cu caracter integru, nu odată sint pe cale de ași uita de datorințele lor. Și apoi continuă:

„În ast fel de împrejurări se impune Arhiepiscopilor noștri, să întrevină cu totă auctoritatea la locul cel mai înalt, la Coronă, ca Ea cu un cuvânt, să curme acest abus păcătos al guvernului și să mijlocască, ca ajutorul de stat, dacă se dă, să fie dat după dreptate și nu cu tendința de a corumpe caracterele factorilor celor mai însemnați, cari au de a susține moralitatea în cetățeni și prin această ordinea morală și socială, baza staturilor. La din contra se respingă necondiționat ori ce ajutor de stat.“

Atâta din scrisoarea primită! Se vede prea bine, că și în diecesa gherlană, preoții sint tractați tot așa de mașter, ca la noi. Pentru românii uniți sint considerante speciale și legile nu sint aduse și pentru ei!

Revistă politică.

Afaceri interne. Vineri în 24 Mai subcomisiunea financiară a delegațiunii magiare a pertractat bugetul ministeriului comun de finanțe pentru anul 1902. Mercuria și Joia trecută apoi s'au intrunit subcomisiunile esmise pentru censurarea bugetului ministeriului comun de armată și celui de marină. Cu ocaziunea această deputatul Ugron și-a exprimat neîndestulirea față de armată și indignarea față de sistemul dominant de a transforma regimente și ofițeri magiari în Austria și viceversa. Ședințele plenare ale delegațiunii magiare vor începe în 3 Iunie.

Franța. Pe cum se vede, în timpul din urmă guvernul francez insistă ca proiectul de lege despre congregațiunile religioase, primit deja din partea parlamentului să trecă și prin senat. Spre scopul acesta s'a și ales o comisiune a senatului pentru studiarea numitului proiect. Dintre cei 18 membri ai comisiunii abia 6 sint în contra primirii proiectului.

În provincia apoi socialiștii au ținut o mare întrunire în Lyon în cauza atitudinii, ce au să o ia față de ministrul Millerand. Pe cum se scie, acesta lăsând pe soțul sîi de principii socialiști a intrat în ministeriul civil, și ca atare a fost silit ca nu o dată să purcedă în contra socialiștilor resvrătitori. De aceea, ca să-și răsbune, unii dintre deputații socialiști au propus escomunicarea lui Millerand din tagma socialiștilor. Majoritatea adunării inse lăsând la o parte escomunicarea s'au îndestulit cu declararea, că ei se vor purta față de Millerand, ca față de ori ce ministru civil.

Sêrbia. Încarcerările și punerile sub pază în Belgrad au ajuns érași la ordinea zilei. Mai multe peesone de poziție înaltă, cari s'au exprimat rău despre regina Draga au fost deținute.

Și fiind că acum se dă ca sigur, că regina nici când nu va da moștenitorii de tron Sêrbiei, ziarele încep să facă combinațiunile pentru tron. Ca și de aci încolo să fie familia Obrenović domnitore, e imposibil, de óre ce regele n'are moștenitor, și așa Sêrbia, după mórtea regelui Alesandru, va trebui să-și alégă rege. Între candidații mai serioși pentru oficiul acesta sint: prințul de Leuchtenberg Georgiu Măcsimilianović, care ține în căsătorie pe Anastasia Stana, fca principelui de Muntenegru și de presinte servește în garda de onóre a Țarului apoi Mirco fiul prințului de Muntenegru. Ei, dar fiind că amîndoi aceștia sint din familia muntenegrină ori înrudiți cu ea, și ca atari rău vèduți înaintea Austro-Ungariei, de aceea se ia o a treia persoană în combinație, adecă baronul și membrul pe viață al casei magnaților din Ungaria, Fedor Nicolici, care încă se trage din familia regescă a Sêrbiei.

Spania. Opiniunea publică spaniolă e agitată acum din cauza alegerilor dietali. Ministrul president Sagasta recomandase alegerile libere. Conducătorii alegerilor inse n'au voit să țină cont de sfatul ministrului și au recurs la înșelăciuni. În locurile unde sperau voturi au înmulțit (pe hârtie) numărul caselor, și ei înșiși aruncau nu o dată voturi cu gramada în urnă, de aceea poporul

Feuilleton.**IDILA**

Pân' acum au alergat
Cât e ulița de lungă,
Chiuind, sărind în fugă,
Norii de prav au ridicat.
Și-au pornit acum spre gârlă
La scaldat.

Cămăzuța — neagră tot,
La genunchi de-abia le-ajunge;
Sint desculți și nu-î ajunge
Polomida. Nicî socot
Pălării pe cap să-și pună,
Și de pot.

Și-au ajuns, suflând din greă,
Gâfăiaș să-și deie duchul,
Le ieșia 'n obraz năduhul,
Ochii le clipiaș mereu...
Sar și fac în jurul gârlii
Tălălău.

Cei mai îndrăsneți acum
În rēstocă sar grămădă
Plini de ris — se iaș la sfadă
Pentru ei i-același drum,
Cei fricoși nu vor să sară
Nicî de cum.

Dornici de pe mal privesc
Cum se 'mpung și se cufundă
Cei din gârlă... Nu-î afundă,
„Dar rēstocă“, își șoptesc,
Mi-se 'ndemnă, și-apoi érași
Se gândesc.

Înse, étă un ștregar
Din rēstocă ias' afară,
Flueră, să nu se pară
Cu gând rău; pășesc rar,
Și privesc cum pe cale
Trece-un car.

Dar de-odată, hop a prins
Pe-unul scurt, dar gros la pântec,
Mi-l înhață cu'n descântec,
Zup în baltă, e învins...
Ris cu hohote nebune
I-a cuprins.

Cela șorec moțait —
Protestând, că nu-î dreptate,
Jalnic într'un colț rēsbate,
Dar ridea, când aiurit
Altul, ca și el, în gârlă
E svirlit.

Ceta întrégă ias' acum...
Și se 'ntind pe-o fugă neică,
Apoi grabnic o suveică,
Ér se 'ntorc pe-același drum,
Lălăind s'aruncă 'n apă
Prav și fum.

Și acum doi s'au desbrăcat
Dintre cei fricoși să sară,
Se avintă, apoi érá
Locului din nou au stat.
De vre-o zece ori de-a rîndul
Au cercat.

Cum găina une-ori,
Vrea pe-un gard înalt să sbóre.
Se înalță din picioare,
Ér s'adun' adese-ori
Sbóră chiar, dar cade plină
De fiori.

Unde-î mai puțin înalt
Gardul, ea-și îndreptă mersul.
Ast fel ei stricând dîresul,
Ér să 'mbracă. Și plouat
Capul, ei și-l țin la vale
Atîrnat.

Unul mic, dar ager foc,
Vrea să-î facă de rușine:
Grabnic la rēstocă vine,
Jos cămașa. Dar pe loc
Împetrit în loc rămâne,
Nu-î noroc!

Și se pune-apoi pe-un plâns
Cu sughituri. Ia cămașa
Cea cusută de nănașa,
Și în mân' o ține strîns,
Dar uituc — o scapă 'n gârlă
Érași ris.

indignându-se s'a răsculat în mai multe locuri, așa cât a fost de lipsă să întrevină armata și să se folosescă de arme.

China. Împăratul chinez săturându-se de esilul voluntar, a dat ordin la delegații săi, ca să termineze mai curînd tractativele de pace, ca așa să se pótă întorče și el la reședință în Peking. Plenipotențiații puterilor europene din partea lor au promis, că ei îndată ce împăratul va pleca spre Peking, ei încă vor părăsi orașul. În locul trupelor europene, cari se vor retrage, pazirea ordinii se încredințează trupelor lui Juansikkai. Cu privire la suma rebonificărilor, delegații puterilor au fost de acord, singur numai plenipotențiatul Statelor-Unite a socotit-o de prea mare.

Transvaal. Din unele declarațiuni, ce le a făcut în timpul din urmă Krüger, rezultă că sörtea Burilor nu e așa de desperată pe cum o presintă ziaristica engleză. Acésta ca să înșele opiniunea publică făuresce fel de fel de sciri false. Adevărata cuvintelor lui Krüger e sprijinită de o telegramă din Pretoria, în carea se zice, că Kitchener ar fi scris guvernului din Londra, că la cas când nu va statori condițiuni de pace acceptabile să-l revöce. Tot în favorul aserțiunii lui Krüger sint și reproșurile, ce presa engleză le face la adresa ofițerimeii din Africa sudică, că nu e sinceră în raporturile sale, întru cât multe perderi, ce le-au suferit Anglezii, nu li-a notificat.

Corespondințe.

Sfintire de biserică și visitațiune canonică.

Tara Hațegului, 25 Maiu 1901.

Ați binevoit a lua notiță, că Sâmbătă în 18 a. c. Ilustritatea Sa Episcopul Lugosului Dr. Demetriu Radu a descins la gara de la Hațeg. spre a conduce în personă peregrinagiul la mănăstirea de la Prislopul Silvașului. După sevirișirea acestui act de pietate, care a procurat poporului credincios din întregă țara Hațegului, zile de adevărată fericire și mângăiere, în 20 l. c. și-a început seria visitațiunilor canonice, însoțit de Reverendissimul Dn canonic Ioan Boros, Preonoratul Dn Vicar foraneu al Hațegului Nicolau Nestor și Spect. Du protopretor al Hațegului, Alesandru Pietsch, precedat de un banderiu frumos, aranjat din comunele, pe unde avea să trecă. A vizitat în ziua aceea parochiile: Totesci, Păchișa, Cărnesci, Ostrov și Clopotiva, ér pentru nopte a tras la Grădisce. În dimineața următoare vizitând parochia Grădisce, a continuat a cerceta Pesceana, Hațegul și Densus, unde a și poposit pe nopte. În 22 l. c. a vizitat parochiile: Tuscea, Fărcădinul-inferior și superior, Ciula-mare, Văliora și pe la 6 ore sara a ajuns în Rechitova.

În tot decursul călătoriei sale prin numitele parochii, cu cea mai mare dragoste fiescă a fost întâmpinat preafubitul Arhiepiscop din partea preoților și a poporului credincios. Acésta înțelegându-o Preasfinția Sa, condus de aceeași iubire părintescă și spirit de abnegațiune, nu a întrelăsat de a învăța pe credincioși, a-i mângăia, a le încălzi inimile, a-i întări în credința cea adevărată. Și mărturisese din esperința făcută, că toate cu-

vintele Arhiepiscopului și-au avut efectul cel mai bun. Și dele Dumnezeu, ca efectul acela în venitor să se prefacă în binecuvîntare cerescă peste poporul acesta, cuprins cu multe feluri de necasuri.

În toate parochiile, Ilustritatea Sa visita bisericile, școlele și casele parochiale.

La sosirea în Rechitova, după ce în ușa bisericii fu primit de poporul adunat și de câți-va preoți din vecini, în frunte cu vrednicul paroch al locului Șofronie Oltean, s'a început a se cânta îndată Inșeratul, împreunat cu Litia și cu mănecatul.

În ziua următoare, sêrbătorea Înălțării Domnului, Ilustritatea Sa s'a îndurat a consacra s. biserică din Rechitova, o biserică frumoasă și spațioasă, zidită cu spesele poporului credincios, la insistința și prin zelul vrednic de totă lauda a actului paroch Șofronie Oltean.

Un act frumos și măreț e consacrarea unei biserici, așa că cel ce nu a mai vădut, dar înțelege însemnătatea acțiunii sacre, rămâne adine impresionat.

Dimineața la orele 8^{1/2}, Arhiepiscopul a fost condus cu Litia de preoți și popor, în sunetul campanelor și tunetul treascurilor, aședate pe dealul bisericii. Sosit în biserică, între aclamările entusiate ale poporului, după ce Arhiepiscopul și-a luat timp a se îmbrăca în ornatele sacre, — s'a început actul consacrațiunii.

Îndeplinindu-se consacrarea, Ilustritatea Sa Episcopul, încunjurat de 10 preoți și un diacon, a servit s. Liturgie pontificală.

După cetirea Evangheliei, Preasfinția Sa a ținut de pe amvonul din presbiter cuvîntare către popor. Făcend asemănare între vechiul și noul Sion, între biserică cea pomposă, pe care a sfințit-o Solomon lui Jehova, și între biserică cea adevărată a Domnului Chrisos, scote la arătare măreția sfințenia,

Până când se ostenesc
Rid și strigă — dau 'nainte,
Când mă vin apoi la minte
Pe acasă se gândesc...
Îmbrăcați în cămășuțe
Ei pornesc.

Și-i același chiu și cânt
Și-i aceeași veselie,
Dar mălaiul să se ție.
Lupi flămânți au tăbărît

Crêscă mari și ni-i păzescă
„Domnul sfint“.
I. Agârbișean.

Procesiuni de rugă.

În săptămâna acésta, ce espiră, de la 26 Maiu până în 1 Iunie, Blașului i-s'au oferit priveliști pëtrundătoare, cum rar se mai ved. În aceste zile tinerimea de la toate institutele de învățămînt, a făcut procesiuni și rugă în toate bisericile de aici, ca să se împărtășescă de indulgențele plenari ale anului sfint sau iubilar.

Așa ceva — se zice — nu s'a mai făcut în Blaș. Și a fost frumos, înălțător de suflet, pëtrundător de inimă.

Dimineața, când cerul era impurpurat de aurora, ca și în liniștitul amurg al sării, când sôrele plecat spre culmi, într'auria orizontul și rumeria canturele nourilor, resuna line, și până de parte străbătătoare cântări sfinte de rugăciune. . . .

Și ce scene se oferiau ochilor în acele momente ale zilelor!

Dimineața pe la orele 5^{1/2}, când altă dată orașelul era încă foarte pustiu, acum vedea prunci și fetițe, singuratici și grupuri, pășind cu zor, dar fără șgomor, spre școlele lor. Și când ceasornicul din turnul catedralei bătea orele 6, de odată resăria de ici și de colea, din Seminaru, și din gimnasiu, și de la preparandie, sireaguri lungi de tineri, în frunte cu prapori și flamure, pășind încet, evlavios, cântând frumoșele cântări ale bisericii noastre.

Teologii, serioși și gravi, în talarele lor negre, pășiau în lung convoiu spre biserică din curtea mitropolitană, percurgând piața. În frunte pe lângă prapor aveau o flamură mare albă, de fină mătășă, care flota în zefirul dimineații ca un suflet curat, ce își încercă sborul spre ceruri. Și cântările lor puternice, melodiöse, în liniștea absolută, a atmosferii străbăteau de sigur de parte prin văile Tërnavelor.

În același moment, pe când teologii treceau peste piață, convoiul cu mult mai lung al studenților din gimnas (4 clase de odată) pășiau lin, în sus, pe treptele catedralei și dispăreau, cu vast echo de cântări, dinaintea privitorilor, spre a îngunuchia înaintea altariului, înaintea Ochiului, care toate le vede, și a se ruga acolo, cu toții. . . .

Pe atunci cortegiul elevilor preparandiali înainta, oferind aceeași impunătoare priveliște, făcend aceeași impresiune evlavioasă, spre biserică parochială, unde dispăreau sub un șireag de acăți înfloriți, ce împrăștia dulce parfüm pe aripele bôrei line.

Și la anumite intervale, cam de 10—12 minute, ieșia câte un convoiu dintr'o biserică și se îndrepta spre alta, intonând în mersul său, nouă și nouă cântări bisericesci, cari

resunau și dispăreau ca nisce valuri, ce fug, și se sting, mai curînd ori mai târziu, după cum era cortegiul mai lung ori mai puțin lung.

Și pe unde treceau aceste cete de peregrini cântători, creștinii ieșiau la ferestă și la uși, descoperindu-și capetele și făcându-și cruce, ca să participe și ei, fie și pe un scurt moment, la acésta rugă spontană și publică a atâtor suflete. Unele femei mai pioșe cădea în genunchi, în casele lor, și cu mâinile cruce, rugătoare, priviau pe ferestră până trecea și dispărea cortegiul.

Pe la 7 ore dimineața toate cetele acestea de tineri se întâlneau în larga catedrală, unde în ordinea obiceiunită asistau la sfința liturgia. În unele zile apoi s'au cuminecat, rind pe rind, toți, une ori câte 150—200 de odată. Ast fel Marți s'au cuminecat băteții din cl. I.—II. gimnasială; Mercuri elevii din cl. III.—IV. și toți preparanții; Joi toți teologii și unii profesori nehirotoniți. În zilele următoare ceilalți studenți.

După amăzi pe la 4 ore se oferiau din nou aceleși scene, aceleși priveliști, dar în alte diferite forme. Atunci mergeau în procesiune fetițele de la școlă și internat, avend în frunte și alătura cu ele, ca și ceilalți elevi, pe profesorele și profesorii lor.

Cortegiul fetițelor oferia, fresce, o priveliște și mai frumoasă, colorată mai variată, nuansată mai ușurel și peste tot zugrăvită mai fin. Cântările lor, cari dedeau viață tabloului, aveau un timbru corespunzător, argintiu, fin și dulce.

Nu mai o inimă împetrită ar fi putut rămâne nemișcată la vederea acestor scene și la auzul acestor glasuri rugătoare.

Dela Cruce.

sublimitatea și puterea de mântuire a acestei din urmă. Cuvântarea această, celebră prin claritatea ideilor predate la înțelesul tuturor, prin oratoria neasămănată a Preasfinției Sale, a produs efect grandios asupra tuturor celor prezenți, inteligentă și popor; dar măiestros, și ca o scenă înduioșătoare s'a arătat ochilor noștri și sufletului nostru, când Arhiepiscopul s'a întors cu fața către sf. altar, acum consacrat, și ca epilog al cuvântării sacre, începe a mulțumi Domnul, a ruga darul, binecuvântarea și îndurarea cerului peste biserica cea sfințită, peste poporul credincios al parohiei, peste feciorii și fetele lor. O! atunci când Arhiepiscopul cu voce înălțată și în ton rugător și pătrunzător, înalță către Dumnezeu glasul său, atunci pe fețele luminate de mângăiere și bucurie, vedeam cum se scoboriau picurii strălucitori, mai strălucitori de cât roua Ermonului în lumina soarelui de dimineață. — Îmi însoțesc rugăciunea mea cu a poporului: „Binecuvântat fie-I darul, întru mulți ani!“.

După finitul sf. Liturgii și după ce de trei ori s'a încunjurat biserica — după preșeris, — Preasfinția Sa a vizitat școala cea nouă, edificată în anul trecut, tot prin zelul parohului, — după toate recerințele legii și ale timpului. — A ascultat răspunsurile precise ale pruncilor instruiți de învățătorul Pompei Dariu. De aci deplin mulțumit am mers la casa parochială, unde s'a servit prânzul, la care au luat parte peste trei-zeci de persoane, domni și dame.

Puțin după prânz, Ilustritatea Sa cu suita a plecat la Hațeg, de unde în 24 l. c. s'a reîntors la reședință în Lugos. Înainte de plecare înse, la cuvântarea de mulțumită și de bună călătorie a parohului, Preasfinția Sa prin cuvinte aventate, s'a îndurat încă o dată a entuziasma poporul adunat în număr mare — spre ținerea credinței, spre păstrarea cu pietate a memoriei părinților noștri, cari ne-au redat s. Maice adevărate bisericii. — Între însuflețite urale ale tuturor apoi a plecat.

Laudă aducem lui Dumnezeu pentru mângăierile acestor zile, mulțumită preafierbinte iubitelui Arhiepiscop, și înșine toți ne felicităm din incidentul mai sus amintitelor evenimente, la cari ne-am învrednicit a lua parte.

C. I.

La chestiunea sărbătorilor.

Din Valea-Jiului, luna Maiu 1901.

La chestiunea sărbătorilor, sulevată în colonele preșterii noastre „Unirea“, așa mi-se pare, că avem foarte multe de zis și de discutat, și eu din parte-mi, și cu mine de împreună, cred, că toți cei ce se interesază de cultura morală a iubitelui nostru popor, numai gratula îi putem fratelui, care a pus la desbatere această chestiune momentuoasă, și pe Onorabila Redacțiune o rugăm să țină tot de una colonele „Unirii“ deschise, dând loc la atare chestiuni. Ne interesază ținerea sărbătorilor de către poporul nostru, în deosebire pe noi preoții, dar bine știind, că viața noastră din punct de vedere național absolut nu se poate separa de către cel bisericesc, pe toți aceia, cari ar pute rămâne indiferenți, am fi în drept să-I timbrăm ca pe nise cosmopoliti păcătoși.

Fie-mi permis și mie a zice un cuvânt. Am înaintea mea porunca bisericească, care ast fel ne îndemna și învață: Să ții sărbătorile cele alese și legate; și etă fraților. această poruncă ne arată calea și modul, cum avem să purcedem în instrucțiunea poporului față de ținerea sărbătorilor. Trebuie să facem adecă deosebire între sărbători, pe cum deosebire face tipicul ritului nostru oriental foarte bogat, dar tot o dată — prin interpretare rea — foarte alunecăcios spre superstițiuni. Facem deosebire între sărbători mari și mici, între sărbători legate și nelegate, între sărbători alese și de rind, și explicăm apoi, cari și cum trebuie ținute. Pe calea această ajungem un scop dublu: estirpăm pe încetul superstițiunile înrădăcinate în mintea și inima poporului, cari vatămă simțul religios al creștinismului, dar de altă parte păstrăm cu sumpătate tradițiunile strălucite. Căci pe când prima noastră datorință este conducerea turmei la pășune bună și ferirea ei de morăstina, pe atunci nu ne este lertat a pierde din vedere, că tocmai turma nouă încredințată este deponitarul cel credincios al naționalității noastre; și dacă conservatismul poporului nostru în multe privințe poate fi dăunăcios, apoi în această privință, ne-a fost sentul în trecut și garanța pentru viitor, că am rămas și vom rămâne aceea ce simtem ca individualitate națională. Mai cu samă poporul din țara Hațegului și în special cel din Valea-Jiului, din lipsa de conducători în trecut, se află ce e drept pe un grad de cultură foarte inferior, înse el ne-a conservat limba cea mai curată și tradițiunile cele mai scumpe. A noastră este datorința a-l lumina și conduce pe calea cea bună, dar să-I lăsam obiceiurile moștenite de la străbuni. — O mică observare îmi permit a face aci fratelui „De la Luț“. Da, și eu conced, că așa numitele nedei pot fi Bachanaliile străbunilor Români, astăzi înse ele sînt cu adevărat chramul bisericii și petrecerii cu joc de după amiază îi premerge serviciul divin dinainte de amiază, împreunat cu procesiune solemnă la țarină, ori la riș, unde de comun se sevirșese sfințirea apei și binecuvântarea țarinei cu darul și mila lui Dumnezeu, și încă în celea mai multe locuri, cu asistența unuia său mai multor preoți din vecinătate.

S'auđim și pe alți frați!

A. P. B.

† Protop. Alesandru Silași.

Săplac, la 23 Maiu 1901.

Martii în 21 ale curentei în petrecut la vecinicie Pr. On. Alesandru Silași, paroch și protopop al Bistriței, cu carele se mai rări una dintre figurile cele mai marcante ale generațiunii mai vechi. Născut la 1834 în Sân-Miclăușul-Gherlii, ajunsese în curind paroch și protopop al Bistriței și al tractului cu același nume și se distinse prin zel întru împlinirea oficiului său, prin iubire de biserică și neam. A lucrat din toate puterile spre înaintarea bisericii și a școlii române, nu numai din orașul Bistrița, ci din întreg tractul său. Venit în parochia în anul 1862, întreg progresul care-l făcu această parochie, este legat nedespărțit de numele lui Alesandru Silași și dacă nu i-se poate atribui lui

exclusiv succesul dobândit în toate direcțiunile, totuși i-se poate atribui meritul, că și-a știut alege omenii, pentru conlucrare și între ei a știut susține armonia de vederi și acțiuni, prin ce succesul i-a fost ascurat.

Ce era Bistrița pentru Români la 1862? Un oraș sășesc, în care elementul românesc era foarte neînsemnat și foarte puțin băgat în samă. Avea o bisericuță modestă de lemn, ascunsă într'un loc și mai modest, în suburbiul de către apus-mieză-noapte a orașului. Avea o școlă, căsuță scundă, cu o singură chilie de învățămînt, casă parochială slabă. Și cum s'au scumbat aceste toate, ca printr'o minune! În locul miciei bisericeuțe de lemn ascunsă cu șfială, acumă măreț se înalță fosta mănăstire a minorităților în loc de frunte în oraș, și pare că vestesce, că și Români din Bistrița, prin progresul ce l'au făcut în patru decenii, cât le-a stat în frunte neobositul stegar Alesandru Silași, s'a învrednicit de a fi primiți în șirul poporilor culte și civilizate. Astăzi în locul căsuții modeste se înalță o școlă modernă cu 2 învățatori la înălțimea chemării lor și în locul unei case parochiale foarte modeste, se ridică o casă parochială demnă a unui servitor al altariului. Și întocmai s'a făcut mare schimbare și în privința stării culturale și sociale. Poporul neînsemnat și puțin băgat în samă de odinioară, astăzi numără din mijlocul său bărbați distinși, o pleiadă de tineri ajunși la frumoșe trepte în diferite branșe sociale. Poporul însuși deșteptat, constituit în diferite societăți și asociațiuni, cari toate asigură un progres constat pentru poporul român din Bistrița. Așa că poporul sășesc, și magiarii, așezați în decursul deceniilor acestora în acest oraș, privesc astăzi cu stimă, dacă nu cu admirațiune, la poporul românesc.

Puté dară să fie altcum, poté, ca cel ce ca stegar a mers în fruntea unui popor doritor de progres, să nu fie iubit, să nu fie stimat și respectat?!

Acastă stimă, acest respect, i-s'a arătat meritosului bărbat acumă la înmormintarea sa. Inteligență și popor, mic și mare a grăbit să deie tributul cuvenit de onore, stimă și recunoștință, celui ce în frunte a mers și a brăzdat ogorul cultural. Dar nu numai Români, fii săi sufletesci, ci și alte naționalități și-au dovedit cu această ocaziune stima către protopopul Silași, participând la înmormintarea lui în număr însemnat. Așa că nu esagerez, când zic, că conductul funebrel a fost grandios. Veneratul Capitoi Episcopesc din Gherla, apretind pe acest bărbat, a ținut să se repesinte la actul funebrel prin Magnificul Domn canonic Ioan Georgiu, Preaon. Vasiliu Pordea, profesor de teologie, notar consistorial și secretar episcopesc și prin clarissimul Dr. Octavian Domide, care a rostit și predica funebrelă. Au fungat vre-o 24 preoți îmbrăcați în ornate bisericesci, parte tractualiști, parte din alte tracte ca onoratori ai defunctului și s'au vedut veniți din depărtări considerabile stimatori de al defunctului, între cari Magnificul Domn Dr. Vasiliu Hossu, canonic metropolitan din Blaș și alții.

Frații neuniți au fost reprezentați prin bărbați distinși, pe cum protopopul Simeon Monda din Borgo-Bistrița, Vrașmaș din Borgo-Prund, Hangó din Gherla, Balan din Brașfalău și alții.

Catolicii din Bistrița au fost reprezentați prin Pr. On. Domn. Decel. parochul protopop., era confesiunea săsescă lutherană și cea reformată prin decanul Budacker și parochul respectiv.

Ceremonialul de înmormintare s'a început la 1 oră p. m.

Prohodul s'a ținut în biserică. Răspunsurile le-a dat corul reuniunii de cântări din Bistrița, condus de învățătorul primar Chitta.

Finindu-se prohodul, distinsul avocat și bun orator Dr. Gavril Tripou, prin un cuvânt bine simțit și prin un limbaj bine ales a arătat rolul conducător al regretatului protopop Silași și urma binecuvîntată ce o lasă după sine.

Ca unul ce am gustat binefaceri din mîna ta, te-am petrecut cu binecuvîntare.

Fie-ți odihna din mormint dulce, și memoria binecuvîntată!

Ioan Șonea.
paroch.

Mai nou.

Măne, în ziua Ss. Rusali, se va face în biserică catedrală promovarea graduală a membrilor veneratului Capitlu. De odată se va face și instalarea noilor canonici. Spre acest scop Rsmul Ioan V. Rusu a sosit la Blaș.

Spicuri literare.

În „Istoria literaturii române“, pe care acum o publică distinsul prof. N. Iorga, și din care a apărut până acum partea I. întâlnim la pag. 512. următorul pasaj remarcabil:

E un curent slab încă, reprezentat prin puține, risipite și modeste publicații, care crescînd de odată în perioada a treia, când pedecile ce-l stăteau în cale fură înlăturate, năvăli pe terenuri mai bogate de cât acei al talmăcirii de cărți bisericesci. Înainte prejudecăți și superstiții, și aduse regenerarea gândirii românești. E curentul ardelean, pornit din Unire, curent care creștea pe atît de încet, pe cât de puternic se dovedi pe urmă. Pentru moment se observă abia ici și colo o scintilă de lumină fugare între bălăriile ignoranței și inconștienței naționale. N'ar folosi la mare lucru, dacă ne-am opri la aceste slabe începuturi, în loc să-l urmărim de la un capăt pînă la altul, când își dă totă măsura izbăvitoare sale puteri.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl. Ioan Mihălache, proprietar în Sibiu, a dăruit 120 cor. pentru repararea bisericii gr. cat. din Găinariu. — Repausata Maria Lemény n. Burdossy din Reghinul-săsesc a testat 600 cor. bisericii gr. cat. din Reghinul-săsesc și 400 cor. celei din Reghinul-mag.

Din Arhidieceasă. Cu terminul de 15 Iunie se escrie concurs la *parochia Aiudului, împreună cu oficiul protopopesc.* Beneficiile sînt: Casă parochială cu trei încăperi, grădină, grajd cu șopru, 9 jugh. 1027° porțiune canonică comasate în o tablă, 1200° cositor. Leetical 1 felderă cucuruz și 3 m. cubici lemne. Stolarele îndatinete. Salar protopopesc și subsidiu 400 cor. și taxele îndatinete. — Tot pînă la acel termin se escrie concurs pentru ocuparea postului de *spiritual la corectoriul din Aiud.* Salariu 1600 cor. 420 cor. bani de cuartir. De la concurenți se recere calificarea de lipsă, vocațiune și cunoșcerea perfectă a limbii magiare. Suplicele trebuie să fie timbrate.

Sciri personale. Dl. prof. universitar N. Iorga a petrecut în orașul nostru Sâmbătă și Duminică, adunând prețios material pentru istoria literaturii române, pe care acum o publică. Dsa a vizitat prețioasele biblioteci din loc. a cercetat pe Il. Sa dl. preposit Moldovan și a fost Duminică oșpele Escel. Sale a Dlu Mitropolit. Duminică sara a plecat cu trenul accelerat la Oradea-mare, unde a rămas pînă Marți, spre a face cercetări în arhivele episcopiei unite.

Promoție. Dl. Ioan Petran, prof. preparandial în Arad, a fost promovat la Universitatea din Pesta de „Doctor philosophiae“.

Hymen. Dșora Delia Marienescu din Sibiu, anunță logodna sa cu dl. Dr. Lazar Popovici, simpaticul medic, cunoscut publicului blășan, din timpul cât a petrecut aici. Felicitări sincere! — Emilia Pop, teolog absolut și Valeria Bighiu, anunță cununia lor, care se va ține Duminică în 9 Iunie st. n. în biserică gr. cat. din Berchieșiu.

În memoria lui G. Candrea. La 20 Mai st. v. s'rbătoare Sf. Rusali, urmînd să se desvîlesc la Gratz, monumentul comemorativ al regretatului naționalist și profesor George Candrea, — Comitetul de inițiativă a stabilit următoarea programă a s'rbării. Dimineața orele 9^{1/2}: I. *Fărăstas*, oficiat de un preot român, venit anume în acest scop. — La orele 10^{1/2} a. m.: II. *Solemnitatea desvîlirii monumentului*, în asistența întregii colonii române din Gratz, și a delegațiilor venite din diferite centre românești. Cu această ocaziune se vor pronunța discursuri și se vor depune mai multe corone. — Sara orele 5^{1/2}: III. *Sedintă festivă* în memoria lui George Candrea. — La orele 7^{1/2}: IV. *Masă comună*, la care se vor citi telegramele și scrisorile de ocazie sosite din patrie. Domni, cari doresc a lua parte la această românească s'rbare, sînt rugați a se anunța Dlu Drd. Valer Popescu, (Allgemeines Krankenhaus — Gratz). Profităm de această ultimă ocaziune, pentru a ruga pe puținii domni în întârziere cu listele, să le înapoieze de urgență, cu ori ce rezultat. Anunțăm în același timp, că după această s'rbare, Comitetul de inițiativă va scote o broșură, cu o amănunțită dare de samă asupra întregii gestiuni financiare, și pe care o va distribui la gazete și la toate persoanele, cari au subscris sume. Pe cât sîntem informați, monumentul acesta se va desvîli cu o deosebită pompă. Pînă acum și-au anunțat sosirea delegațiunii de studenți români de la Universitățile din Viena, Cernăuți, Cluș, Pesta, Leoben, Munich, Lipsca, Zürich și Bucuresci.

Moștenire. O femeie originară din comuna Salașul-superior de lângă Hațeg, murind de curînd în orașul Galați în România, prin testament făcut după toate formalitățile legale, a lăsat Bisericii greco-catolice române din Salașul-superior o moștenire de peste 20.000 Lei. A dispus adecă, ca averea sa imobilă, constatătoare din o casă cu etaj într-o stradă de frunte din Galați și prețuită cu 50.000 Lei, să se vîndă, 6r

din suma obținută să se plătescă mai multe legate în suma totală de 29.000 Lei, și apoi restul să fie al Bisericii din numita comună. Pentru regularea moștenirii și respective pentru apărarea intereselor Bisericii noastre din Salașul-superior, zilele aceste a plecat la Galați ca plenipotențiat al curatoratului respectiv și al P. S. Sale Episcopului de Lugos, Cl. Dr. Iacob Radu, asesor consistorial în Lugos. Asupra fazelor, prin cari va trece această moștenire, la timpul său „Unirea“ va publica detaliile de lipsă.

Haz. Ni-se comunică din Pesta următorul caz. Un avocat și-a fidentat o domnișoră. Aș mers la olaltă la bal — unde aș făcut cunoștință cu un inginer din Viena. Inginerului i-a plăcut fata și încă la bal i-a făcut ofertă de căsătorie. Măne avocatul primese în dăruț inelul. Avocatul era convins, că fata numai din neprețuire a făcut pașul acesta — și se cugetă cum să-și recapete fericirea perdută. Scrie două epistole, una inginerului și una viitoare sôcre! „Onorată Dômnă! Gratulez la noul noroc! Ca un amic al familii v' fac atent la o împrejurare. Inginerul e om altcum de omenie — numai nasul nu-i natural. Acum doi ani i-a picat și la clinica din Viena i-aș pus altul. Pentru aceea are datină a și-l prinde: Convingeți-v'!“ Cealaltă epistolă: „Stimate Dômnule! În durere mă mîngăiaș cugetul, ca fosta mea mirêsă e acum a unui om brav. Ca cunoscut al familii te fac atent, — ca să nu te surprindă trêba — Dômnă are mania a mușca nasurile omenilor. Te asigur, că mușcarea nu e în tot de una periculoasă! La început și-a fi cam curios, după aceea te vei dăda.“ Etc. Nicî unul nu dă credemint epistolei, dar curiosi fiind, d'abia așteptău convenirea. Inginerul intră! Dômnă își țintese ochii spre nasul inginerului. Inginerul — firesce — de frică inșe își prinde nasul. Ambii cugetă la epistolă — și se conving despre adevărul ei. Dômnă grăesce: Dômnule, înainte de a mă dechiara, al bunătate a veni cu mine în chilia cealaltă. — Pardonăți dômnă . . . dar . . . și gâlbîind de frică, o urmăresce. — Die! Fă-mi plăcerea aceea, concede-mi te rog, ca să-ți prind nișel nasul. Inginerului nu i-a mai trebuit altă, fără sănătate, se lea la sănătôsă și de frică nu s'a mai oprit pînă în Viena. Acolo de frica nasului a zăcut vre-o 10 zile. Avocatul s'a cununat!

Petrecoeri. Reuniunea de cant „Unirea“ din Varadia va aranja Duminică în 2 Iunie n. un concert împreună cu teatru. — Luni, reuniunea pompierilor din Blaș își va avé îndatinata petrecere de vară. — Marți va fi maialul tinerimei studiöse de la școlele din Blaș, împreună cu excursiune, emulațiune în cântări, declamări, gimnastică ș. a. Dansul se va începe la 8 ore sara în sala de gimnastică. Invitări speciale nu se fac.

Necrolog. Din Pesta se anunță trista scire despre mórtea dlui *Eugeniu de Mocsonyi*, care în 26 Mai a. c. sara după o scurtă suferință în anul 56 al etății sale și în anul al 19 al fericitei sale căsătorii, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului.

† *Ioan Catone*, preot gr. cat. în Vaia-Sântiona, a repausat la 13 April 1901 în al 45 an al etății și 22 al preoției și căsătoriei. Repausatul a fost un mare cântăret bisericesc. La 5 Mai n. a repausat și *Aurelia Catone*, fca preotului de mai sus. Repausata era în vrsta de 19 ani.

† *Ioan Cismaș*, notar pensionat, a repausat în 26 Mai 1901 în anul al 76 al etății și 37 al fericitei sale căsătorii.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XVI.

(Continuare.)

Încă nici un om nu a împreunat în sufletul său o rigore așa de neînfrântă a logicii cu atâta frăgețime de inimă. — În fine, după 20 de ani de luptă, ca să stirpescă de tot eresia, și ca să-i dea ultima lovitură de grație, el convoca într'un sinod pe toți episcopii catolici și ereticii din Africa; câștigă promisiunea celor catolici de a-și da toți dimisiunea, dacă ar cere interesul unității; deschide această adunare de un renume nepertorțiu în care erau mai mult ca 400 de episcopi, prin o vorbire despre pace, în care își arată totă blândețea sufletului său; apoi se coboară pe câmpul de luptă și susține singur în decurs de mai multe zile disputa, constrânge pe adversari să se dea învinși, apoi între aplausele Bisericii întregi încheie această luptă restituind pacea și unitatea Africii.¹⁾

Acesta e începutul ostenelelor lui Augustin, și noi, cetitorii, vom vedea și continuarea și mărirea acestui început. *Dumnezeu, sufletul, și legătura lor: religioana; centrul religiunii: Isus Christos, și continuarea lui Isus Christos: Biserica* — ce adunare minunată fac la olaltă!! Și acestea încă nu-s de cât aședămintele prime ale edificiului.

Întru adevăr, aședându-se Augustin tare pe această stîncă neclătită, intră în lăuntrul Bisericii, încurajându-se înaintea din ce în ce mai mult, examinează toate afundimile și înălțimile ei.

Începutul lui Dumnezeu! — Dar nu Dumnezeu, pe care îl căuta în Cassiacum cu lumina minții creștine, ci Dumnezeu luminat de sora revelațiunii, Dumnezeu unu și trin; unu în natură, trin în persoane: Tatăl izvorul Fiului; Fiul din Tatăl e născut de înainte de veaci; Spiritul Sfânt, carele purcede de la Tatăl și Fiul; toate aceste mistere înfricoșate sînt tratate pe rînd în cele 15 cărți ale frumosului tractat, despre *S. Treime* — ce-l „începu încă tîner și-l termină bătrîn“ după cum se exprimă el însuși.²⁾

Nici un s. Părinte n'a cercetat aceste chestiuni mai profund de cât *Tertulian*; ideile lui Augustin înse sînt mai înalte, mai filosofice, și dacă e tertat să zică așa, mai puțin materiale, dar nu mai puțin mărețe. Pote acest „Tractat“ și *Meditațiunile* lui Bossuet („*Élévations*“) sînt cuvintele cele mai sublimе, ce s'au grăit despre acea lumină neapropiată, în care locuiesc *Acela*, pe carele nime nu l'a vădut.

Dar Dumnezeu iese din liniște. Crează! — Cum? Pentru ce? Augustin desbate și acest misteriu, înfricoșat chiar și după cel al Sfintei Treimi, misteriu, care și pe filosofi cei mai mari ai anticității l-a ținut încurcați. În două moduri se ocupă cu el; ca metafisic îl scrutază, ăr ca poet îl cântă. Celea dintăiul trei capitole din *Geneză* — (*Cartea Facerei*) — le esplică în 12 cărți și încă într'un mod simitor, cu o erudițiune și amplitudine, cu o elocență și o pătundere deosebită, atât principiile fundamentale ale științelor naturale, cât și cele mai minuțioase părți, fără a se lăsa legat de zile (cele 6 zile) propriu

zise, prevădend ore-și cum perioadele ce le pretinde știința modernă, aruncând rațe de geniū asupra creării luminei, a apei, a aerului și mai ales a omului, își desvöltă într'un mod genial și în mii de forme teoria sa, cu care din nou ne întilnim la capetul tractatului său „*despre musică*“; o privire surprindătoare în fundul încururilor — zice P. Gratry — care de altcum e în deplină armoniă cu răspunsul, ce-l dă știința de astăzi la întrebarea: ce-l materia?¹⁾

Și pe lângă metafisic, încă ce poet mai e el! Poet și filosof, pe una și aceeași pagină. Cetiți numai cele din urmă 3 cărți din „*Mărturisirile*“ lui! (*Libri Confessionum* 13). Veți afla acolo o poemă în 3 cânturi despre creațiune, o epopeiă foarte măreță, în care o lume după alta vine să cânte mărirea lui Dumnezeu, care le-a creat.

În sinul acestei frumoase creațiuni înse etă se vede și rēul, disordinea spirituală, morală și materială. De unde? A creat Dumnezeu rēul? Și dacă nu l'a creat cum de există? — O întrebare înfloritoare acesta, care, după cum șcim, încă din tineretă neliniștia pe Augustin, aruncându-l în brațele manicheismului și torturându-l sufletul în decurs de 19 ani. Augustin înse chiar această întrebare a clarificat-o în modul cel mai evident. După întorcerea sa îndată se și apucă de ea și nici că o părăsi mai mult. În 20 tractate își desvöltă el cugetele sale profunde, că rēul nu e substanță, nu e un ce existent, ci numai o negațiune, o slăbiciune a voinții, o lipsă a bunului, pe cum întunerecul nu e alt ceva de cât lipsa luminei; că Dumnezeu nu a creat întunerecul, pe cum nu a creat nici mōrtea, nici rēul; că mai întâiu āngerii, apoi omenii ā produs rēul; āngerii sumeți, rebeli și omenii stricați; că Dumnezeu, care nu l'a creat, l'a putut permite, pentru că îl va pedepsi odată; pentru că a vedea rēul pedepsit va fi chiar așa de frumos ca și a vedea binele glorificat. Neîncetat se tot întorce și reîntorce la originea acesta a rēului. De 20 de ori cântă și rescânta repetind fie care cânt al acestei poezii triste, în care vedem pe āngerul cădut cum face să decață și omul; și vedem pe omul decădnt cum trage după sine tot neamul omenesc în vultore. Aceasta poemă ar fi fără de măsură jalnică dacă peste aceste scene triste nu ar străbate și o rață de lumină și nu ni-ar permite să străvedem: *Răscumpărarea*.

Ajuns la acest punct și timp, când vinovatul, dar pocăitul Adam și Eva cea doborâtă, dar ridicată de o mare speranță, își încep cursul vieții purtând tot neamul omenesc în cōpselle lor, Augustin esclamă ast fel: „Două iubiri ā edificat două cetăți. Iubirea lui Dumnezeu, ce se estinde până la desprețuirea propriă, a edificat una, cetatea lui Dumnezeu; iubirea de sine, ce se estinde până la desprețuirea lui Dumnezeu, a edificat alta, cetatea diavolului. Aceste două s'au amestecat acum una cu alta și numai la capetul lumii se vor separa. Amindouă pōrtă luptă continuă între sine, una pentru rēutate, alta în contra dreptății. Suferiți-o pe aceea; oțtați după acesta.“

Ajuns o dată în posesiunea acestei mărețe idei, Augustin o desfășură în unul din cele mai minunate opuri, numit: „*Despre cetatea lui Dumnezeu*“. („*De civitate Dei*“). În cartea primă, ce servește de introducere, el începe a arăta cele 2 cetăți amestecate una cu alta ast fel cum ā fost în decursul secolilor; espuse acelora-și catastrofe, acelora-și ispite, lovite de acele-și lovituri. Numai cât pe când cetatea rēului e slăbită de cele, ce suferă, pe atunci cetatea lui Dumnezeu

din contră e înfrumșetată, curățită și mărita prin acelea — și aci, pe vre-o câteva pagini, Augustin depune esența acelor considerațiuni frumoșe și profunde, pe cari *D. de Maistre* le-a desvöltat cu 15 secolii mai târziu în mijlocul unei asemenea corupțiuni, unor asemenea grozăvenii și șcandale.

După reflexiunile acestea preliminare Augustin se apucă de atacarea cetății rēului cu armele și cu puterea unui atlet pregătit cu de-ădinsul, în decurs de 20 de ani, la această luptă mare.

Dei ei falși și mincinoși; filosofia ei falsă și imperfectă, dar tot de una sumetă și de tot stērpă; povestile ei ridicole sau stricăcioșe; moravurile ei corupte și rușinoșe, teatrele cele necurate, onorurile cele false, virtuțile de aparență și de lustru fără basă, obiecțiunile cele stupide în contra cetății lui Dumnezeu, toate, toate le sbicinesce cu o ironiă pișcătoare și cercetând de amăruntul întregă cetatea nu mai lasă pētră pe pētră.

După ce apoi a răspuns în primele 10 cărți inimicilor cetății sfinte, începe a vorbi despre originea, creșterea și scopul cetății lui Dumnezeu și despre amestecul ei cu cetatea celui rēu.

Originea ei în ceriū prin separarea în două a āngerilor, arătarea ei pe pămînt de o dată cu omul; *Abel*, cetățenul și icōna cetății ceresce; *Cain*, cetățenul și icōna cetății pămîntesce; promisiunile făcute lui Avram, Isac și Iacob; David regele cel victorios al cetății sfinte, prototipul lui Isus Christos; toți profetii ridicându-se unul după altul, ca să prevestescă venirea Mântuitorului; împărățiile Asirienilor, Persilor, Grecilor și Romanilor din timpurile acestea, urmându-se una pe alta; Isus Christos arătându-se la timpul prezis și murind pentru om și prin om; Biserica născută din Isus Christos avēnd aceea-și sōrte ca și El, întărindu-se între nemărginite temeri, dureri, osteneți și ispite, fără de a avē altă bucuriă de cât *speranța*; rătēciții cei mulți dimpreună cu cei aleși în sinul Bisericii, și unii și cei alaiți închiși în rețeaua evangheliei înnotând amestecați prin marea acestei vieți pămîntesce, până ce ajungēnd la tērmure se aleg cei rēi de cei buni, eresiile folositoare pentru desvōltarea și lățirea dogmelor credinții; cele 10 persecuțiuni contra Bisericii fără a o pute nimici sau împedea în conducerea aleșilor la ceriū; ceriul deschis după ce a primit deja o parte a Bisericii, dornic să primescă și pe cealaltă; Dumnezeu în ceriū așteptând să fie *totul tuturor*; în urmă se face separarea celor două cetăți și Dumnezeu e într'o formă glorificat prin pedepsirea crudă, dar drēptă, a unora, ca și prin învingerea triumfală a celor alaiți; — etă acestea sînt cāntate cu o putere aprōpe supraomenescă în cele 22 cărți „*despre cetatea lui Dumnezeu*“. În acesta epopeiă vastă, epopeia omenimei, se desfășură totă teologia.

Apariția acestei minunate cărți a produs o însuflețire generală în Africa și în întregă Biserica. Cu privire la celelalte opuri de până aci ale lui, pe cum: despre *S. Treime*, despre *pēcatul strămoșesc* ș. a. a mai avut premergători, cari deși nu se pot asemēna cu el, totuși l'au pregătit calea; în opul acesta înse totul e nou; nici o pēnă creștină n'a dărui încă Biserica cu un op așa de monumental, ca acesta.

(Va urma.)

¹⁾ Veți: Lib. de gestis cum Emerito.

²⁾ V. Lib. c. sermonem Arianorum. — Collatio cum Maximino Arianorum Episcopo. — Libri 2 contra Maximinum.

¹⁾ De la connaissance de l'âme t. I. p. 251.

Chestiunea ordurilor religioase în Franța.

(după «Messenger du Coeur de Jésus».)

(Fine.)

IV.

În urmă trebuie să ne ocupăm și cu ultima obiecțiune, despre care să face atâta larmă: acțiunea politică a congregațiilor. La acesta răspundem foarte ușor: 1°. Această acțiune politică nu există. 2°. De există nu e în contra legii. 3°. Dacă le acuză cineva cu acesta, lucrul acesta nu trebuie să îl facă aceia, cari într'adevăr au o acțiune politică în contra legii.

1°. Nu, ordurile religioase nu exercită acțiune politică în adevăratu sens al cuvântului. Dacă o astfel de sentință ar fi adusă înaintea parlamentului, ce fluierături ar provoca în partea stângă. Înjurături, sberate, strigăte, bateri în mese, nimic n'ar lipsi. Și totuși alt fel stă treaba. Eu socotesc, că nu e nime cine să acuze că fac politică. Surorile mici ale sêracilor, Surorile de caritate și nici Frații S. Ioan, a lui Dumnezeu. — Dar călugării predicatori și învățători Iesuiți! Veți bine, cred că în *Quai d'Orsay* și în strada *Cadet* călugării Iesuiți, — în tot locul Iesuiți — nu fac alt ceva, de cât să ocupă cu politică. Ce înseamnă astăzi a face politică? Înseamnă a te nîsi să câștigi un candidat, a doborî sau a întări un ministeriu, a vota sau a nimici o lege, a schimba forma de guvernare. Ei bine, citeze un singur fapt, un singur cas de acesta — de 50 ani — în care cercă — nu zic că afirmă — cercă întervenirea călugărilor și mai ales a Iesuiților.

În secolul acesta nu au avut în parlament, de cât un singur deputat, pe părintele *Lacordaire*, și acesta lute s'a urit, căci nu se arăta de multe ori.

Dar ei lucră în secret, ei au frumoase scopuri! Când cu frumoasă afacere *Dreyfus* câte n'a cercat ca să-i compromită! Și ce le-a succes? Nimic, absolut nimic.

În unele casuri particulare, mai ales când li amenință în special, ei și-au ridicat vîocea ca să se apere. Și cine le trage la îndoială dreptul acesta? În afară nimenia. Une-ori trăgeau în judecată unele vorbiri de ale lor, când li acuză că sînt rebeli. Aceste procese nu au arătat, de cât inocența acuzărilor, și că acuzatorii, adese-ori omeni puțin inteligenți, calumniază.

Sau dîră în colegiile lor fac politică? Nu e de ajuns, mai ales în cazul acesta, numai să se afirmeze! Trebuie dovedit lucrul! Cum zisese mai de ună zi un călugăr elocuent, pe care li acuzaseră, că prezidă în adunările generalilor, apoi că organizează foarte simplu societăți de sêraci croitori. Colegiile congregaționiste, și mai ales ale Iesuiților, în totă ziua au închis eleve, cari au fost indiferente. Sfirîindu-se studiile, ce fel de principii profesăză aceste fete tinere. Principiile părinților, cari le-au conservat în colegii și nu acelea cu cari le acuză, că le-au băgat în cap învățătorilor lor.

Intr'un avînt oratoric zise dna *Mun*: „când cineva denunță înaintea țării, când propune ca să-i scotă din toate oficiile publice, când acuză pe învățătorii lor cu corumpere, trebuie să probeze. Căci de 50 de ani, de când învață acești profesori, etă ce bine li corump. Pentru că sînt dintre ei pe tot locul, pe toate carierele, în cameră și până la portofoliile ministeriale. Și aceia totuși să scotă, vorbesc, aceea sciî!”

Nime nu s'a ridicat, căci pentru ca să se folosescă de acușățiuni precise, trebuie să mintescă.

2°. Eu merg mai departe. Dacă călugării ar face politică, ar fi în dreptul lor, statornic, dat de regim. Sau dîră nu sîntem noi într'o țară, unde constituția permite fie cărui cetățean să-și spună părerea conformându-o cu legea adusă? Atunci prin ce se vatăme constituția, căci călugării au

jurnale exclusiv politice, se prezintă la alegeri, ocupă loc în cameră, se ocupă cu răsturnarea sau consolidarea ministeriilor, cu propunerea sau combaterea proiectelor de legi? Ei sînt cetățeni alegători și alegibili; deci ei au dreptul de a face toate acelea, și mai mult. Preoții sau chiar și episcopii au ocupat, sau încă ocupă loc în cameră, și guvernul, care într'aceea li privește — abusând; va fi bine să fim atenți — ca și pe funcționarii ministrului de culte retribuiți de el, nu le-a simțit absența. De ce să aibă călugării aceeași libertate? Nime n'a pretins cîndva, ca să fie călugării funcționari. Ei nu numai că nu sînt privilegiați, dar mai puțin, cine li pôte numi privilegiați pe aceia, cari au onore de a plăti mai multă dare de cât alții?

Părinții *Assumptioniști* nu au mers așa de departe: folosindu-se de dreptul lor au fundat „*Croix*” în Paris. Nime nu pôte proba, că în jurnalele redactate directe de către ei, ar fi fost vre-o dată chiar și cel mai mic atac neconstituțional în contra formei de guvernare, cea mai mică luptă cu vre-un monarhist. Ei se simțesc îndestulți, urmînd instrucțiunile sfîntului Părinte, date catolicilor din Franța: să se opună legislațiunii ce apasă libertatea religioasă, și omenilor cari susțin și vrea să facă mai dușmănoasă legislațiunea aceasta. Ei au fundat și redactat un ziar catolic, exclusiv catolic, destinat numai ca să susțină drepturile bisericii. Ei au lucrat atîta, căt le-a permis capul lor suprem, Suveranul Pontifice, în ziua cînd sfîntul Părinte a crezut, că pentru binele comun, trebuie să se retragă de pe terenul de combatere, ei au ascultat așa de admirabil în supunerea lor, ca și atunci, cînd l-a îndemnat la luptă. Ei bine, ce merit au aici virtuțile și gurile lingusitoare a omenilor, — de alt fel puțin scrupuloși, cînd e vorba de ast fel de lucru și de binele comun?

3°. Ori cum ar fi, nu să ține de francmasoni să vorbescă despre amestec, ingerință politică, ei, cari în butul unui articol formal al regulamentului lor, nu sînt altceva (după expresiunea dlui *Piou* din discursul său de la 19 Ianuar 1901) „de cât o putere organizată, care include toate vîmile, și tractează cu guvernul de la putere la putere, luînd rolul și drepturile unei autorități constituite”.

Să comparăm numărul francmasonilor deputați sau aplicați în ori ce oficiu public, cu al călugărilor, cari ocupă asemenea oficii. Cîte jurnale politice sînt în mâinile francmasonilor, cîte într'ale călugărilor? În comploturile secrete, conciliabule, „afacerile” de totă pînura, cari umplu istoria noastră parlamentară de un secol, cîți călugări sînt și cîți francmasoni? Și acești din urmă au fost ajutați după puterea de loje, luînd tot de una cuvîntul de ordine al lojelor, și fac să înainteze tot interesul lojelor.

Să fimim această discuție necesară provocată, cu vorbele Sfîntei Sale Leon XIII:

„În urmă noi voim să atragem atențiunea înspre aceea, că lovind în congregațiunile religioase, înseamnă a nu observa — spre detrimentul propriu — principiile democratice, libertatea și egalitatea, care formeză azi baza dreptului constituțional în Franța, și garantează libertatea individuală și generală a tuturor cetățenilor, cînd lucrările și modul lor de viață au un scop onest, care nu vatămă drepturile și interesele legitime ale nimîni.”

„Nu, într'un stat, unde civilizațiunea e așa înaintată ca în Franța, noi nu putem presupune, că să nu fie nici protecțiune și nici respect pentru o clasă de cetățeni onesti, suferitori, plini de devotament față de țara lor, cari avînd toate drepturile și împlinindu-și datorințele politice, nu-și propun, fie în voia celor ce li trimit, fie în viața care ne așteptă în ziua cea mare, de cât a lucra spre perfecțiunea lor și spre binele propriu, nimica cerînd, de cât libertate. Măsurile luate în contra lor se par cu atît mai nedrepte, cî în același timp societățile de altă pînură le tractează cu mult mai indiferent”.

Vîocea Pontifului, vîocea bunului simț, vîocea justiției, fi-va ascultată de contrarii, cari simțind că opinia țării nu e cu ei, să grăbesc a face tot rîul ce-l pot, până cînd socotesc încă că pot? Scie Dumnezeu.

Papa și-a făcut datorința față de episcopii Franței, „luminînd spiritele despre drepturile și interesele congregațiilor”, despre cari se declară Sf. Sa, că „le iubesc din totă inima sa părintescă”.

Să începem și noi cu Sf. Sa, și să lucrăm și noi toți, căți sîntem învățați și neînvețați, bărbați și femei, să facem cunoscut celor ce ne încunjură, care este pericolul, ce amenință credința și țara noastră. Să studiem noi chestia și să învățăm pe alții, ce am învățat noi; să împărțim broșure, cărți tractate, cari pot îndrepta ideile greșite, sau împrăstia erorile. Nu face nimica că mișei nu cunosc adevărata stare a lucrurilor; mulți omeni de omenie nimic nu știu, ca și ei despre lucrul acesta. Să-i învățăm dacă ni-se dă ocaziune, și de nu ni-se dă, să o cîntăm. Dar să nu încetăm a ne ruga. Dacă Sf. Părinte „iubescă călugării cu totă inima părintescă”. Isus li iubescă cu totă inima sa dumnezească și Dumnezeu e Atotputernic. Adese-ori să ne aducem aminte de stichul acesta din ps. 67: „Să se scole Dumnezeu, și să se risipescă contrarii lui”.

Job.

Economie.

STUPII.

Primăvara anulului acestuia a fost de tot nefavorabilă pentru stupi. Răceala, și cu deosebire timpul îndelungat noros, a oprit ieșitul albinelor pe afară după nutrețmint. În urma acesteia, albinele au consumat mierea rămasă de peste iernă, și clocitură totuși nu s'au putut întări din cauza răcelei. — De vre-o două săptămîni înse timpul s'a schimbat repentin, din rece și umed, în călduros și natura s'a împodobit — cu deosebire pe la noi prin munți — cu o floră foarte abundantă. Mai multă miere nu a fost nici cînd; dar folosul totuși e puțin, de ore ce nu sînt albine lucrătoare să o aducă. Stupii acum își estind clocitură foarte repede, și se gîtesc de roit, carele la cei mai mulți totuși nu va putea urma, de cât prin jumătatea lui Iunie. Ast fel de vom lăsa stupii de sine, roii vom avé, dar miere nu, de ore ce prin Iuliu e sciut că e puțină miere. Stuparii deci, carele voescă să aibă miere, la stupul la carele albinele i-au acoperit toți fagurii de desubt, până la ferăstră, să-i deschidă despărțemintul de-asupra, de miere, în carele e consult să pună și cîți-va faguri negri, ori vre-un fagure cu clocitură, pentru ca albinele să se întetescă spre lucru. Prin acesta mulți stupi s'au împedecă de la roit; dar unii totuși roesc, ce e drept cu câte-va zile mai târziu, dară dați roii foarte puternici, și e sciut, că miere putem avé numai de la roii puternici. Ca să împedecăm roitul, nu e destul că am deschis despărțemintul pentru miere, ci trebuie luată mierea cu diligență, și încă fără a aștepta ca să se umplă toți fagurii. — În dricul verei e foarte greă a lua miera, de ore ce sînt foarte multe albine, și pe lângă multele întepături ce le primim, apoi ne răpesc și foarte mult timp. Unii stuparii germăni și unguri, se laudă că ei ieau miera în dricul verei foarte practic, ușor și în timp scurt. Anume: scot fagurii cu miere, din despărțemintul de miere cu albine cu tot, și li bagă în o altă coșniță golă, așa înse, că distanța dintre fagure și fagure, să fie mai mare de cum pretinde natura, bună oră să fie de 4—5 cm. Apoi coșnița se închide și urdinișul se lasă deschis. Albinele de pe acești faguri în timp de 3—4 ore părăsesc fagurii și se duc acasă. Firesce această succedă numai de nu va fi absolute de loc clocitură pe acești faguri, nici mază. Această manipulare merge ușor în dricul verei, cînd este miere din abundență în natură, și albinele nu au poftă de

răpire. Când mierea înse se înpuținează în natură acest metod numai așa se poate practica, dacă urdinișul să provide cu o încetare — ea cea contra trântorilor — carea albinelor le permite să iasă din coșniță, dar înapoi să nu se mai potă întorce. Ast fel de încetare până acum sînt puțin folosite, și nu sînt aduse în comerț; să pregătesc înse la comandă și se dă și instrucțiune specială. Ele sînt întru toate ca cele de trântori, numai căt elapenele trebuie să fie mai dese și mai ușore, așa, ca albinele silindu-se să iasă din coșniță, să nu potă străbate printre ele. — Poftiți și cereați, de ore ce metodu e foarte simplu, dar avantajul e nespuse de mare. La nici un cas, din doi stupi să nu se bage faguri cu albine în o coșniță, de ore ce se bat.

Roșia-montană, 27 Maiu 1901.

Ioan Maior
paroch.

Posta „Unirii“.

Foilor de la Arad. »Răspunsul« Dvostre nu ne impune. Membrii bisericii noastre n'au avut nici odată lipsă, să primescă lecții de naționalism, chiar de la Dvostre — și să sperăm, că nici pe viitor nu va fi lipsă.

Fratelui I. în Ș. Dl M. e mai bine. Am spus că la sfîrșitul anului veți veni la noi. Până atunci să ne mai scrii. Servus!

Clar. Dr. D. F. în L. Regretăm, dar după cum vedeți, v'au întrecut altul. De altă dată poate ve-ți fi mai norocos. Mulțumită!

On. A. T. în Ch. A sosit prea tîrziu pentru numărul acesta.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

**Turnătoria de clopote și de metal a lui
Antoniou Novotny**

(84) 27-52

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mult ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o

lature prin ceea ce sînt mîntuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de căt cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre ajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de țoce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901

Budapesta—Predeal				Copsa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de parson.	Tren de parson.	Tren accelerat		Tren de parson.	Tren accelerat	Tren de parson.	
10—	8.50	2.10	pl. Viena sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	4.43
11.31	9.02	11.12	Szolnok	3.22	5.32	3.25	11.30
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	7.10
3.42	1.48	2.11	sos. } Oradea-mare { pl.	11.04	2.38	11.36	6.36
3.58	2.06	2.18	pl. } { sos.	10.44	2.31	11.17	12.58
4.38	3.03	2.50	Mező-Telegd	10.07	2.01	10.42	8.50
5.20	3.45	3.26	Rév	9.32	1.34	10.08	9.15
5.43	4.06		Bratca	9.11		9.50	
6.31	4.52	4.16	Ciucia	8.37	12.52	9.19	
7.16	5.32	4.52	B.-Huedin	7.54	12.20	8.37	
8.06	6.24		Ghârbeu	6.54	7.37		
8.38	6.59	5.55	sos. } Cluș { pl.	6.13	11.01	7.37	
8.50	8.30	6.11	pl. } { sos.	5.24	10.46	6.45	
9.07	8.59	6.27	Apahida	5.02	6.27		
10.14	10.29	7.26	Ghiriș	3.40	9.23	5.12	
10.44	11.16	7.50	sos. } Cucurdea { pl.	3.11	8.54	4.43	
10.56	11.31	7.52	pl. } { sos.	3.04	8.49	4.33	
11.03	11.40		Uióra	2.58	4.27		
11.12	11.50		Vințul de sus	2.51	4.20		
11.34	12.20	8.16	Aiud	2.29	8.23	3.59	
11.52	12.46	8.32	sos. } Teiuș { pl.	2.07	8.06	3.38	
12.24	1.43	8.37	pl. } { sos.	1.42	8.00	3.02	
12.53	2.17		Crăciunel	1.09	7.34	2.36	
1.02	2.26	9.04	Blaș-Küküllőszög	12.56	7.34	2.16	
1.45	3.14	9.31	Micăsasa	12.11	7.08	1.44	
2.01	3.33	9.43	sos. } Copsa-mică { pl.	11.50	6.56	1.25	
2.15	3.48	9.47	pl. } { sos.	11.14	6.50	1.06	
2.33	4.08	10.01	Mediaș	10.55	6.37	12.49	
3.04	4.45	10.25	Elisabetopol	10.24	6.16	12.18	
3.40	5.27	10.53	sos. } Sighișoara { pl.	9.45	5.49	11.40	
3.47	5.43	11.11	pl. } { sos.	9.35	5.42	11.33	
4.03	6.08	11.14	Hașfalău	9.12	5.28	11.16	
5.35	7.52	12.26	Homorod	7.46	4.23	10.03	
6.13	8.32	12.58	Agostonfalva	7.03	3.50	9.22	
6.43	9.09	1.16	Apăta	6.38	3.35	8.57	
7.16	9.40	1.35	Feldióra	5.58	3.15	8.27	
8.—	10.25	2.09	sos. } Brașov { pl.	5.08	2.45	7.48	
3.55		2.19	pl. } { sos.		2.18	5.—	
4.40		3.01	Timiș		1.42	4.24	
5.10		3.31	Predeal		1.12	3.32	
11.55		9.10	sos. București pl.		9.15	7.50	

Notă: Orele însemnate în stînga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnează orele de noapte.